

Tid til Overvejelse. For mig staar det saaledes, at en saadan uhyre Naturkraft som Elektriciteten bør ikke være i Privat-eje; den Magt, som den forlener et Kapitalistselskab med, bør Privatfolk ikke forlenes med. Det bør helst være Staten, der har denne Kraft i sin Haand, eller, hvis Staten ikke vil, saa have vi jo Sammenslutningen af Kommunerne, Amtskommunerne, de kunde saa træde sammen og ordne Sagen andelsmæssigt. Det forekommer mig, at det er den Vej, ad hvilken man skulde søge at komme frem. Hvis Kommunerne ikke ville, og hvis Staten ikke vil, er man maaske nødt til at gaa den anden Vej, men det skal først konstateres, og der forekommer mig ikke at være konstateret noget i saa Henseende.

Det forekommer mig, at man ogsaa i en anden Retning er paa Vildspor med Hensyn til Landets Forsyning med Elektricitet. Ærede Medlemmer ville erindre, at vort Parti i Finansudvalget stillede et Forslag med Hensyn til la Cours Metode, idet vi vilde gøre Bevillingen etaarig i Stedet for fleraarig. Det var navnlig under Hensyn til, at la Cours Fremgangsmaade: at fortælle Bønderne, at smaa Elektricitetsværker have Fremtiden for sig og kunne betale sig, fører Bønderne paa Vildspor. Og vor Mening var at søge ved Hjælp af Bevillinger fra Statens Side at faa taget under nøje Overvejelse, paa hvilken hensigtsmæssig Maade baade Landbrug og Industri kunde forsynes med denne Naturkraft. Naar man nu ser, at Kommunerne ville anlægge saadanne Elektricitetsværker, opstaar det store Spørgsmaal, om det kan hjælpe at begynde paa det, naar vi faa det store almene Stærkstrømsanlæg. Men naar de ikke kunne konkurrere, hvorledes kunne saa de smaa Vejr-møller, som la Cour stiller op rundt omkring, konkurrere med det, thi de maa jo levere Elektricitet langt, langt dyrere, end den kan leveres paa denne kraftige Maade.

Jeg staar altsaa principielt paa det Standpunkt, at det bør overvejes, om det ikke burde være Staten eller Kommunerne, der tage denne Sag i deres Haand. Og vil man mulig gaa den Vej at overlade det til private, forekommer det mig, at den Maade, man har grebet denne Sag an paa, ikke er den rette. Det forekommer mig, at man har taget Sagen alt for let. Der er til Eksempel i Lovforslaget ikke et eneste Sted Tale om, hvilke Takster et saadant Stærkstrømsanlæg maa benytte overfor Forbrugerne af dets Elektricitet.

Det blev i det andet Ting — det var vist af det ærede 3die Medlem for 1ste Kreds (Rambusch) — fremhævet, hvor forskellige Taksterne ere paa de forskellige Steder. Det blev anført, at f. Eks. med Hensyn til Belysningselektricitet svingede Taksterne mellem 32 og 35 Øre. Det er jo ikke nogen større Svingning. Men til mekanisk Brug kunne Taksterne svinge mellem $4\frac{1}{2}$ og 15 Øre. Nu siger det sig selv, at man ikke ud fra den Maade, hvorpaa Elektricitet for Tiden tilvejebringes, kan slutte sig til, hvor billigt den ad Aare vil kunne produceres. Der er en rivende Udvikling med Hensyn til Tilvejebringelsen af Elektricitet, en Udvikling, som jeg maaske kan give lidt Oplysning om ved at henvise til, hvorledes det er gaaet til her i København.

Da man begyndte med at producere Elektricitet her i København, mente man, at man burde gaa forsigtigt til Værks og ikke slaa et større Brød op, end man kunde magte. Man anskaffede sig Maskiner paa 200—500 H.-K., men det viste sig imidlertid, at de ikke alene vare alt for utilstrækkelige, men at det ogsaa var meget dyrt at tilvejebringe Elektricitet med saa smaa Maskiner. Saa gik man op til Maskiner paa 1200 H.-K., og man staar i Øjeblikket med Maskiner paa 1500 H.-K., men det er heller ikke tilstrækkeligt, og den ny Plan, som er vedtagen af Københavns Kommunalbestyrelse, gaar da ogsaa ud paa at anvende Damp-turbiner, hvorved man paa en mere rationel og økonomisk Maade kan udnytte Dampen, og derved vil kunne tilvejebringe Elektriciteten langt billigere, end det hidtil har været muligt, og det maa naturligvis føre til, at den ogsaa kan sælges billigere.

Men hvem siger nu, at et privat Selskab vil sælge den billigere, fordi det er i Stand dertil, naar Selskabet først har faaet Magten, og et saadant Selskab vil faa en uhyre Magt. Det er der ingen Garanti for, med mindre det er Staten eller Kommunerne, der have det, eller det private Selskab er bundet til visse Takster, som saa kunne revideres med visse Aars Mellemrum, f. Eks. hvert 5te Aar, thi da havde man noget at holde sig til for at opnaa Sikkerhed for, at Elektriciteten nogenlunde kunde leveres til den Pris, for hvilken den kan fremstilles. Men det staar der ikke noget om i Loven.

Naar jeg nu har nævnet den Udvikling, der er foregaaet i København, er det langt fra Højden af, hvad man i saa Henseende kan præstere. Paa Udstillingen i Liège, hvor Rigsdagsmænd, der deltog i